

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravištvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 167.

V Ljubljani, v torek 26. julija 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo

Deveti redni občni zbor

„Katol. tiskovnega društva
v Ljubljani“

v četrtih, dne 11. avgusta 1898 ob 10. uri popoldne

v veliki dvorani

knezoškofovske palače.

Dnevni red:

1. Izbor predsednika.
2. Izjavo poročila o delovanju v minuli društveni dobi.
3. Posamezni predlogi in navetki.*)

V Ljubljani, dne 19. julija 1898.

Odbor.

*) Kdor želi staviti kak samostojen predlog, blagovoli ga naznaniti odboru vsaj tri dni pred zborovanjem.

Sodba o avstrijskih Nemcih.

Že večkrat smo naglašali, da se nemška opozicija ne poti za stvar, temveč za predprave v Avstriji. Boj hočejo imeti, ker v boju so zmagovali in dobivali bogat plen, lepe odškodnine. Obrabljene fraze so njihovo orožje, a ne pametni,

trezni razlogi. Mir hočejo imeti, a le s pogojem, da se Slovani odreko ravnopravnosti ter tlačanijo nemški gospodi. Tudi grof Thun hoče mir, a nemški voditelji odklanjajo vsako premirje. Približno tako sodijo tudi »Preussische Jahrbücher«. Mi se nikakor ne strinjamo s tendencami tega lista, tudi ne povsem s člankom, ki se bavi z jezikovnim vprašanjem v Avstriji. Vender objavimo dotični članek v prevodu, ker pisec treznejše sodi o tem perečem vprašanju, nego Balohov baron in drugi »zaupniki« nemškega ljudstva. Imenovani list piše:

»Nemcem gotovo ne koristi, da si ubijajo glave z državnim jezikom; država naj gleda, da uredi in oskrbi upravo. Tudi ni Nemcem v čast, da a la Wolf in tovariši proslavljajo svoje zasluge za državo in omiko in druge narode zaničujejo kot manj vredne. Samohvala ni lepa in ničesa ne koristi. O vrednosti narodov ne odločujejo njihovi poslanci, ta vrednost odseva v spoštovanju treznih razsojevalcev...

Nemci sami v Avstriji ne morejo vzdržati vevlasti. Ta sloni in se opira na vse narode in polja, ki so pod habsburškim žezlom. Nemški radikali ne igrajo prve vloge, ko zahtevajo centralistiško ustavo kot nemško pravo. To pravo je tako, da je mora varovati vsaka ustava. Tudi federalizem tega ne izključuje. Nemci na Češkem se morejo tudi v samostojni češki kraljevini isto tako upirati jezikovni naredbi, kakor vsi Nemci v osrednjem parlamentu proti slovanski zvezi. Jezikovna naredba kratki naravne pravice domačega naseljenega prebivalstva in tem pravicam se ne sme od-

reči noben žilav narod. Nobena ustava in nobena državna oblika ne sme zatreti opozicije proti temu administrativnemu napadu na narodno avtonomijo. V tem vprašanju ne odločuje večina, temveč le ločitev obestranskih koristij. In to ločitev mora izvršiti cesarska vlada po svojih organih, ona mora narediti spravo...

Nemci morajo zahtevati, da vlada razveljavi jezikovni naredbi, toda ne smejo posvetovanja o kompromisu tako dolgo odlašati, da sta naredbi razveljavljeni. S tem le obtežujejo vladi nalogo, katero mora izvršiti v korist državi, pa tudi Nemcem. Za spravo morejo staviti pogoje, toda previdno ni, da naštejejo vse svoje pogoje šele potem, ako jim je vlada v jedni točki ustregla.

Zato je velika politična napaka, znamenje slabosti, da združena nemška opozicija ni hotela jezikovnega odseka. Saj bi Nemci v vsakem trenutku zopet lahko pričeli obstrukcijo. Gotovo pa je, da bi Nemci v jezikovnem odseku več dosegli, nego v zbornici...

Poskusiti je treba vsak korak, da se reši jezikovno vprašanje, ker tudi Nemcem ne škodi, ako žive v rednih razmerah in dejansko izvršujejo ljudske pravice, v prvi vrsti presojo in dovolitev državnega proračuna in pravico pritožeb. Skrajni čas je, da Nemci v Avstriji ne precekujejo svojih močij...

Nobenemu narodu, tudi Nemcem ne koristi, ako so predolgo pretrgana parlamentarna posvetovanja in v tem presledku rastejo tendence, katerih idejal je birokratska diktatura...

LISTEK.

Socijalne slike.

Ubijalec.

(Izpoved obtoženčeva.)

Strasten sem, silno strasten, najmanjša stvarica me more grozno razburiti, potem pa sem zmožen tudi najhujšega...

Od-kodi to prihaja, sam prav ne vem, bolan nisem, saj sem celo prezdrav, prirojeno mi tudi ni, saj sta bila oče moj in mati oba najpohlevniša človeka in vender sem postal jaz tak, oh — tak!

Sodnik je dejal, da je to sad slabe vzgoje, toda to tudi ne more ravno biti, saj sem bil vzgojen v božjem strahu... seveda to je bilo že davno, v mojih otročjih letih. Ko sem bil star deset let, umrla sta mi zaporedoma oče in mati in jaz sem moral med tuje ljudi. Prebredel sem mnogo sveta, prišel v dotiko z mnogimi ljudmi. Ali mora baš to biti povod slabemu, da človek pride med tuje ljudi? Ali niso ondi ravno tako očetje in matere, dobri očetje in matere? Ali niso ondi tudi lahko otroci, ki so bili dobro vzgojeni? Od-kodi toraj slabo? In vender je bilo, raztolmačiti pa si tega ne morem.

Večkrat sem čul, da za človeka, posebno mladega, ni dobro, ako je preveč svoboden.

In jaz sem bil vedno tako svoboden — zares

dostikrat nisem vedel kaj začeti s toliko svobodo.

A porabil sem jo kakor je baš šlo. Zahajal sem v razne tovaršije, med sodruge, ki so govorili veliko o lepi bodočnosti na zemlji, ko bode delavec »svoboden človek«, ko bode delal po svoji volji, brez komande, brez povelj.

To mi je laskalo nekaj časa, naposled pa sem se tudi tega naveličal in — oženil.

Da, oženil sem se. A ne morda iz ljubezni. Bog varuj, marveč iz nekega posebnega nagiba, katerega pa si tudi nisem znal raztolmačiti; včasih sem mislil, da je hrepenenje po izpremembah v življenju, včasih pa tudi želja po domačem ognjišču, vse to je menda prirojeno človeku.

No, zmotil sem se. Žena moja je bila od boljše krvi nego jaz, sploh je bila angelj v primeri z menoj. In to je bila njena usoda. Pa še nekaj drugega.

Kmal po poroki sem jo začel strogo opazovati in že tretji teden mi je hipoma prišla misel, da moram to žensko — ubiti.

Groza me je, kadar se spomnim.

Vse njeno bitje je imelo v sebi nekaj tacega, kar me je strašno razburilo, ako sem jo le pogledal. To bitje pa se je začelo razvijati še le v zakonu, ko je bilo popolno svobodno od roditeljskih spon.

Da bi bila surova, da me je zmerjala, psovala, da sem moral ob njej stradati — vse to bi

bil prenesel, a ker je bila tako dobra in tiha, to me je spravljalo iz ravnotežja, to je vzgojilo v meni smrtno sovraštvo.

Kolikokrat sem želel na svojo stran bitje, ki bi me pokaralo zaradi mojega nespametnega vedenja, ali me poučilo, »ne bodi tak« ali »bodi tak«. Ne! Vse je pustila veljati, v vsem mi je pritrjevala!

Ako sem tožil včasih sam o sebi, da sem presila neroden ali preprost, nasmehnila se je tako čudno, pomilovalno, dobrotljivo, žalostno, tako, kakor je znala samo ona, in odgovorila: »Morajo že tudi taki ljudje biti na svetu«.

»A ne smeli bi biti!« sem zarohnel nad njo in razburjen planil po konci; ona je obmolnila čez njeno lice pak se je zopet razlil tisti peklenski pomilovalni smehljaj.

Včasih sem prišel k njej, ko je kuhala jed; na ognjišču je često stala sekira, s katero si je tako rada igrala, delala je v jednomer trščice. V takih hipih sem jo pokaral, da si s sekiro še jedenkrat kaj stori, in potegnil sem jej sekuro iz rok, vrgel jo v kot in zbežal iz kuhinje.

Često je gledala za menoj, smehljala se s tistim demonskim smehljajem. Nekaj časa sem bolj pogosto zahajal v kuhinjo k svoji ženi in tudi bolj pogosto jemal v roke sekuro — to sem storil nalašč, uriti sem se hotel v premagovanju. Oj, to so bili grozni trenotki, ne želim jih najhujšemu sovražniku. Ko sem se igral s sekuro, gledal sem

Zadnji čas je, da se nemški poslanci odločijo za razgovore z vlado, ki želi sprave. Dinastija jih ne zapusti. Avstrijska država pod slovanskim vodstvom bi sprožila nova evropska vprašanja, katerih bi ne mogla rešiti sama habsburška hiša.

Piscec tudi dostavlja, da se Nemci ne morejo več popolnem zanašati na pomoč birokracije in višjih vojaških krogov. In ako odreko take moči, potem je brezvspešna opozicija na življenje in smrt.

Članek sicer strogo varuje nemško stališče in Slovanom nikakor ni povsem pravičen, vendar pa slika sedanji notranji položaj v Avstriji.

Ovaduštvo.

II.

Iz Zagreba 22. julija.

Ko se je raznesel glas o peklenskem naklepu, ki so ga skovali neki mažarski nezadovoljneži, na čelu jim Muszik, proti življenju Nj. Veličanstva, zgrozilo se je prebivalstvo cele Avstro-Ogerske. Strah je spreletel vsakega, ko je razvidel, kako globoko so zabredli neki sloji prebivalstva in kam jih je zapeljala socijalistiška struja. In ko je vse obsojevalo to zaroto, molčali so mažarski časopisi in še le tedaj, ko so krivci kar očitno pripoznali svoj čin ter ravnodušno razkladali pred sodniki svojo namero, oglasili so se tudi le ti, in sicer ne za to, da obsodijo te zapeljane in pokvarjene ljudi, marveč da jih zagovarjajo. Zato so hudo grajali brzoglavni korespondenčni zavod, da je ta dogodek poprej svetu naznanil, nego je sodišče izreklo svojo besedo. A še posebno so se hudovali, da je redarstvo vso to stvar priobčilo tudi zapovedajočemu generalu v Budimpešti, odkoder je potem sledilo poročilo naravnost na Dunaj na cesarski dvor. Mažarov je seveda sram, da so se našli zarotniki ravno med njimi in sicer proti vladarju, kateremu ima mažarski narod zahvaliti vso svojo sedanjo moč, ves svoj sedanji napredek. Na razne načine se zdaj trudijo, da ta grdi čin pred svetom prikažejo v drugem svitu, nego je bil v resnici, ker ga že niso mogli popolnoma prikriti, kakor so želeli. Neki časopisi so ga imenovali celo otročarijo, kakor to znajo tudi prav dobro laški iredentariji, kadar snujejo svoje naklepe proti obstanku države.

A da se vsa sramota zvali z mažarskega naroda, upotrebili so Mažari najboljše sredstvo, katero prepogostoma rabijo, namreč ovaduštvo. Zatrjujejo prav resnobno, da ves ta grdi naklep ni skovan kar tako naravnost od mažarskih socijalistov, marveč da so le-ti dobili migljaj od zunaj. A od kodi bi to moglo biti? Le od slovanske strani in sicer iz Prage, kjer so še pred kratkim zatrjevale vse stranke največjo lojalnost. V Pragi preti po trditvi mažarskih slavofagov večja nevar-

nost za cesarsko hišo in obstanek države, nego iz Budimpešte. Praška omladina je zatrosila povsodi slabo seme nelojalnosti, ter ravno tudi omenjene mažarske zarotnike spodbudila z nekim pismom na delovanje. To pismo so priobčili nekateri mažarski listi ter hoteli dokazati, da je omenjena zarota v zvezi z omladino. Toda redarstvo je vso to stvar natančno preiskalo ter dokazalo, da je omenjeno pismo izmišljeno in krivo. A so li časopisi, ki so razglasili to pismo, svoje obrekovanje preklicali?

Kaj še, saj to po njihovem mnenju ni potrebno. Mažari bodo verjeli, da je zares češka omladina zapletena v vso to stvar, zunanji svet pa naj preiskuje, jeli res ali ne. Vendar pa mislimo, da pri tem ne more ostati. Tako grdo obrekovanje in v takej zadevi ne more in ne sme ostati nekaznovano, če tudi se je dogodilo vse na Ogerskem, kjer so že takih stvari navajeni. Tukaj se gre za čast sosednega naroda, a dolžnost je redarstva, da se razširjevanje takih lažij kaznuje. Bode li kdo posredoval, in bode li dotični časopisi pozvani na odgovornost, da vsaj prekličejo svojo lažljivo trditev, ni nam znano, to pa vemo, da ovaduštvo ovaduhu ni še nikdar koristilo in da je v tem slučaju mažarsko časopisje pokazalo svojo najbolj odurno stran ter zaslužilo grajo pri vseh naobraženih narodih. Zatajiti niso mogli groznega in ves narod sramotilnega dogodka, a z ovaduštvom so še slabše vspeli; Slovanu kopajo jamo, ali bodo sami vanjo pali prej ali slej, če ne prenehajo hoditi po potih obrekovanja, sovraštva in ovaduštva.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. julija.

Ministerski predsednik grof Thun povrnil se je včeraj zjutraj iz Išla na Dunaj. V nedeljo je bil pri cesarju v avdienci ter se je vdeležil tudi dvornega obeda. Cesarju je grof Thun poročal o političnem položaju, največ seveda o zadnjih razgovorih s zastopniki nemških strank, predlogov pa baje ni stavil nikakih in ker tudi za včerajšnji dan napovedanega ministerskega sveta ni bilo, je sklepati, da paragraf 14 še ne bo deloval kmalu na jezikovnem polju. Sicer je pa tudi najbolj pametno, da se vlada ne prenaagli s svojimi načelnimi sestavki, ki ne ugajajo popolno nobeni stranki, ker bi prenačljeno uveljavljanje več škodilo ko koristilo. Iz tega pa je sklepati tudi, da se v tekočem in prihodnjem mesecu ne snide državni zbor, akoravno se splošno trdi, da bo vlada pred končnim odločilnim korakom še enkrat poskusila z državnim zborom. Nemški liberalni krogi pritiskajo na grofa Thuna posebno s tem, da mu svetujejo zopetni poskus s posvetovanji in

posredovanjem. No, grof Thun že ve, da se tem potem nič ne doseže, in toraj ne mara o tem ničesar slišati. Dovolj poskusov se je že izjavilo.

Sekcijski načelnik Stummer. Z odlokom z dne 22. t. m. je imenoval cesar podpredsednika pri praškem namestništvu, Josipa Stummerja, sekcijskim načelnikom extra statum. Stummer je bil rojen leta 1834 v Bistrici in je po dovršenih študijah na praškem vseučilišču leta 1857 pri praškem deželnem sodišču stopil v državno službo. Pomikal se je naglo navzgor, leta 1882 je bil imenovan namestniškim svetnikom in kot tak je vodil nekaj časa okrajno glavarstvo v Hebu, leta 1894 pa je postal podpredsednik pri praškem namestništvu. Mož uživa posebno zaupanje grofa Thuna in že tedaj, ko je bil ta imenovan ministerskim predsednikom, se je splošno zatrjevalo, da bo Stummer imenovan sekcijskim načelnikom. Novi sekcijski načelnik je pripadal krogu onih uradnikov, ki so načrtali glavne točke jezikovnega načrta, ki ga hoče uveljaviti grof Thun. Kot deželni poslanec češki je pripadal nemškemu klubu. Sekcijski načelnik uživa precej simpatij v zmernih nemških krogih, pa tudi Čehi ga spoštujejo. Kaj lahko je mogoče, da je mož namenjen v bližnji bodočnosti za kake višje namene.

Posl. dr. Russu gre zelo trda za njegov mandat. V zadnjem času se mož prav nič ne mara pokazati v javnosti, dobro vedoč, da ne bo nikjer žel pohvale in priznanja. Nemško-nacionalno časopisje ga pa sedaj pozivlja, naj vendar enkrat stopi pred svoje volilce ter jim poroča o svojem delovanju. Tega se mož boji. Znano mu je, da ga čaka jednaka usoda, kakor njegova tovariša Hallwicha, Lipperta in druge. Zvabiti ga hočejo v javnost samo radi tega, da mu izreko nezaupnico ter ga s tem moralno prisilijo, da prepusti svoj državno-zborski mandat možu, ki se bo bolj vneto potegoval za nemško stvar.

Italijanski ministerski predsednik Pelloux se poda te dni na Dunaj in v Berlin, kjer se po poročilih »Gazzette Piemontese« predstavi ministroma za zunanje zadeve grofu Goluhovskemu in knezu Hohenlohe. Pri ti priliki se bo general Pelloux tudi razgovarjal o novijih vprašanjih, tikajočih se stvari v zunanji politiki ter skoro ni dvomiti, da se bo sukal tudi razgovor v mirovnem vprašanju mej Španijo in Ameriko ter o razmerah na otoku Kreti.

Angleži v Egiptu. Že nebrojnokrat se je naglašalo, da temelji vsak korak, ki ga store Angleži, na goli sebičnosti. In tako je tudi z najnovejšim korakom, namreč z nakupom železnic v Egiptu. Za vse železnice bodo odšteli Angleži svotico 25 milijonov funtov šterlingov. S tem si hočejo sebični Angleži odpreti vir bogatih dohodkov. Pa še nekaj družega tiči za tem grmom. S tem denarjem se bo pokrila egiptovski državni dolg, ki je sedaj pod nadzorstvom vseh evropskih velevlasti. Ako pa izgine dolg, je tudi brezpotrebna vsaka kontrola in tako meni Anglija sama nadzorovati svoj plen. Toda tej angleški predrznosti se upira poleg velesil tudi khedive sam, ker ne hrepeni preveč po dobrotah izključno angleškega varstva. Iz tega toraj najbrže ne bode nič, ker Angležem ni toliko na tem, ali pridejo v posest železnic ali ne, marveč hoteli so se v prvi vrsti iznebiti sitnih in nadležnih, pred vsem pa angleškim težnjam nevarnih sonadzornikov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. julija.

(Državni zbor) je s cesarskim lastnoročnim pismom zaključen. Ob enem objavlja uradni list cesarsko dovoljenje, da se od prihodnjega šolskega leta orijentalna akademija imenuje »Konzularna akademija« in v jezikovnem oziru razdeli v dva oddelka.

(Presvetlemu biskupu Strossmayerju), ki ostane v Rogaški Slatini do konca prihodnjega tedna, se bode, kakor nam poročajo, to sredo, dne 27. julija, ob 11. uri dopoldne poklonila velika deputacija hrvatskih domoljubov duhovnega in posvetnega stanu. Želeti je, da se tej deputaciji pridruži tudi mnogo južnoštajerskih Slovencev — na jezo Mažarom in vsem njihovim mamelukom! Bog živi diko Jugoslovanov še mnoga, mnoga leta!

(»Danica«), slov. kat. akademično društvo na Dunaju vabi za novi tečaj gospode, ki so akade-

po strani svojo ženo, ki je mirno stala poleg mene in žalostno smeje se zrla v žrjavico na ognjišču. Videl sem, da se čuti mojo »žrtev« in da tako rekoč »pričakuje udarca«. To je bilo preveč, tolike izkušnje vendar nisem zaslužil, dasi sem bil hudoben. Že sem dvignil orodje v roki, kri mi je stopila v lice, srce je razbijalo v prsih burno — žena pa je zrla po strani z jednim samim očesom ná-me in bila mirna.

»Ne, — ne še, sem govoril sam sebi, danes ne še, morda se še otmem!« in hitel sem zopet proč od nje, vèn na plano.

Toda koj drugi dan se je že zgodilo.

Bil sem zopet pri njej v kuhinji in zopet sem se igral s — sekiro.

Toda sedaj je bila kakor izpremenjena.

»Sedaj, Šimen, pa sem že tega življenja sita,« je pričela takoj. »Čakala sem, dolgo sem čakala, da se poboljšaš in spreobrneš; molčala sem, rekla ni besedice, češ, sam moraš izprevideti, kako nevreden človek si in kako malo zaslužiš take žene. Povej, ali sem jaz morda tvoja žena? Dekla! In vendar bi bilo lahko drugače. Ne smem misliti, kako daleč je prišlo z menoj in da si ne upam pred ljudi.

In to naj prenašam celo dolgo življenje? Ne, ločim se od tebe in služiti grem, — drugam, ti pa ostani, kar si bil, nevreden si me!«

Teško sem dihal.

»Žena, Lenka, imej potrpljenje; saj si ves čas molčala, bila zadovoljna s svojim stanom, z menoj...«

»Ha, zadovoljna! Ali je tovarna žival zadovoljna, ker molči? In za tovarno žival me vsaj smatraš ti, zlibes...!«

To je bilo preveč! Kakor me je tiščala njena prejšnja popustljivost, tako me je v dno duše užalilo njeno sedanje vedenje. Ves moj ponos se je vspel proti toliki drznosti človeka, katerega v resnici najmanje ljubim nisem, ljubiti nisem mogel.

Stemnilo se mi je pred očmi, roka se mi je dvignila sama ob sebi — nekaj je zahreščalo in čopotnilo k tlom — — rezoč glas me je prebudil iz omotice, glas moje umirajoče žene:

»Šimen, in zdaj tudi to?« je zahropela.

Vrgel sem sekiro proč, sam pa letel k sodišču prijaviti se.

Kaj se je potem zgodilo — čemu bi pravil? Nesrečen sem in vendar bi bilo lahko drugače. Lahko bi me bila vzgojila, — oj, da sem dobil tako! Pa vsaj ni bila vzgojena sama in iz tega je prišlo vse.

Mnogo let mi je še prebiti v tej temni kleti, — kdo vé, jih li preživim?

A vse bi prestal, tudi zavest, da sem storil greh v svoji omotici, ne bi bila tako grozna, — le kadar se mi prikaže v temi njeno smrtno blede obličje z okroglim curkom krvi po senci in ko zró v me tiste nepopisne umirajoče oči — — tedaj mi žge dušo sto peklenskih plamen in tedaj vem, kako sem grešil in kako so grešili nad menoj — drugi!

mično naobraženi in se strinjajo z nazori, katere društvo zastopa, da pristopijo društvu kot starešine, da naraste število in se združijo vsi enakega prepričanja. Ob enem prosi gg. društvene starešine, da pošljejo društvu svoje letne doneske, ki so mu del dohodkov. Prispevki in pisma naj se blagovoljno mej počitnicami pošiljajo tajniku cand. iur. Iv. Šinkovicu v Ljubljani, Dunajska cesta št. 15.

(Toča) je dne 20. t. m. močno pobila okoli Št. Jurija in Velesovega na Gorenjskem. Utrgal se je oblak, voda je naredila mnogo škode po poljih, še več pa toča, ki je padala debela kot orehi. Poljski pridelki so večinoma uničeni. Najbolj so prizadete vasi: Hotemaže, Tupaliče, Olševik, Luže, Velesovo, Kokra, Trata in Adergas.

(Kranjska gasilna društva) imajo slavnostni shod v nedeljo dne 21. avgusta v Ljubljani. Vspored: Ob 8. uri sv. maša v stolni cerkvi; ob 9. uri slavnostno zborovanje v dvorani starega strelišča z govorom povodom jubileja Nj. veličanstva. Po slavnostni seji odborova poročila in volitev zavezinega odbora za dve leti.

(Utonil.) Dne 18. t. m. zvečer se je kopalo 34 mož 4. baterije 9. topničarskega polka, ki ima strelne vaje pri Krškem. Kopali so se v Savi pod nadzorstvom jednega podčastnika in sicer v stoječi vodi. Pred odhodom so pogrešili Janeza Dvornika iz Spod. Dravograda, ki je bolehal za božjastjo. Našli so truplo dne 20. t. m.

(Za rezerviste.) Rezervisti se morejo vsled naredbе poveljništva 3. kora letošnjih vojaških vaj udeležiti s kolesi, ako so izvežbani kolesarji in imajo svoja kolesa. Odškodnine za kolesa ne dobe.

(Veselica v Trzinu.) Lep večer je bil v Trzinu v soboto 23. t. m. in lep prihodnji dan. Trzinska občina priredila je ljudsko veselico v proslavo 50letnice vladanja Nj. veličanstva. Že na predvečer je privabila razsvetljava in mirozov vrle mengiške godbe mnogo okoličanov pogledat, kako se more tudi priprosta kmetiška vas lepo ozaljšati in si odeti prazniško odelo. Vse je bilo v mlajih, vencih in zastavah. Drugi dan došlo je lepo število odličnih gostov iz Mengša, Domžal in Ljubljane, in razvila se je na vrtu gpe. Kat. Strmole jako živahna ljudska veselica. Po slavnostnem govoru dijaka domačina se je pripel spominski trak šolski zastavi, in nato se je začela razvijati vesela šolska mladina pod spretnim vodstvom g. učitelja. Vsak je pokazal svoje talente: ta v govorniški umetnosti, drugi v hitrosti in skakavosti, tretji zopet so kazali, kako radi imajo tržaške fige, in koliko je treba trpeti za nje itd. S kratka: za vse je bil ta dan dan odkritega, neprisiljenega veselja. Vsa čast vrlim Trzincem, ki znajo z višjim namenom združiti tudi tako prijetno zabavo! Še nekaj: Otroci — ker so včasih žejni — so dobili od dobrih rok tudi sodček vina. A mož, ki ima svoje geslo: »dac, komur dac«, ni pustil, da bi otroci svoje vino na kraju veselice pili brez daca. Kaj storiti? — Interpelacijo na državni zbor? — Kaj še! Trzinci nismo tako nadležni. Otroci poskačejo čez planke, zunaj spraznijo svoj »heidelberški sod«, potem se vrnejo nazaj in — Bosna je rešena. — Čast, komur čast! Toraj čast tudi tej natančnosti!

(»Lega nazionale.«) Iz Primorja: Tržaški »Piccolo« poroča o sklepu šolskega leta »Leginih« šol po Istri in dostavlja, da te šole »vrlo napredujejo.« Te dni je imela taka šola svoj šolski sklep v Kolombani mej Koprom in Miljami. Pri tem sklepu je bilo 194 otrok, in sicer 122 dečkov in 72 deklic. Pri tem sklepu so dobili otroci dobra izpričevala in zaključili z italijanskim petjem. K temu poročilu dostavlja »Piccolo« s hudobnim veseljem, da se bode imenovana šola morala razširiti, ker je prostor sedanjega poslopja pretesen (??) za toliko otrok, ki prihajajo iz daljave štirih, petih kilometrov. — Dočim torej na miljskih bregovih smatrajo za nepotrebno ustanoviti slovensko ljudsko šolo, zdi se jim potrebno, da se razširi obstoječa in med slovenskim ljudstvom zares nepotrebna poitalijančevalna »Legina« šola! Ponavljati je treba, da je svet mej Koprom in Miljami slovenski svet in da tu prebiva izključno slovensko ljudstvo! Kaj ima torej tu opraviti Legina šola? Sovražni namen je uprav očividni, da je namreč ta šola namenjena potujčevanju slovenske mladine! Zajedno trdi »Piccolo«, da v Istri manjka šol in je torej

potrebno, da ustanovi »Lega« še več svojih podružnic po Istri mej slovenskim ljudstvom. Ali ni to skrajna zlobnost? Šol po Istri res ni, zlasti v obzemlju umaškem je ljudstvo brez pouka. Kdo pa je kriv, da vlada ne oskrbi šol slov. narodu v Istri? To je točka, okoli katere se suče vse šolsko vprašanje v Istri. Stvar je taka: vladni krogi nočejo ustanavljati slovenskih, odnosno hrvatskih ljudskih šol v Istri in puščajo torej prosto roko »Legi«, da ustanavlja ona svoje šole, v katerih potujčuje slovensko in hrvatsko ljudstvo prav po svoji volji. Istorsko ljudstvo, ki je mehko in tiho, kakor jagnje, je na milost in nemilost izročeno italijanaški zlobni agitaciji, ki ga z zavezanimi očmi žene v mrežo iredentizma. In od naše strani se zgodi malo več, kakor nič v tem oziru. Kako to, da more »Lega« tako širiti svoj pogubonosni vpliv? — Ali ni nikomur mar, da bi ta vpliv sproti odrival od našega naroda? Nemogoče se mi zdi, da bi to lahonsko društvo moglo tako močno vplivati na naš narod, ako bi le-ta imel zadosti zaščite od — naše strani! Treba je torej poleg časopisja uvesti še vse drugo izdatnejšo akcijo proti pogubonosnemu delovanju »Legi«. Pojdite med narod in ga odvrčajte od škodljivega vpliva vsake vrste, da ne zabrede, ker so vražnik ne počiva! Primorsko-isterski voditelji našega bednega ljudstva naj mi oprosté radi teh opazk, a zdi se mi, da so umestne in da je zares skrajni čas za odločnejše nastopanje. Kaj pomaga, da so se neustrašeno borili naši vodje v isterskem deželnem zboru za sveto stvar, ko je pa po deželi med ljudstvom vse pri starem? Tu je treba saditi, tu je treba vzgajati in delati, ako hočete obvarovati narod pogina! Istran.

(Razpis dražbe.) C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovinski in obrtniški zbornici, da se bodo pri kr. rumunskem vojnem ministerstvu (intendantni oddelek) vršile dražbe in sicer dne 16. avgusta 1898 ob 4. uri popoldne zaradi dobave 3700 vrečic za krmo iz pletene kozje dlake in 6300 vrečic iz platna, potem dne 31. avgusta t. l. ob 4. uri pop. zaradi dobave 130.000 žepnih ropcev. Pogoji in vzorci se lahko vsak torek in soboto od 9.—12. ure vpogledajo v intendantnem oddelku.

(Nekaj zgodovine.) V tržaškem pristanišču in sicer blizu pomola sv. Karla so se zopet pričela podvodna dela, da bi dvignili potopljeno francosko vojno ladijo »Danae«. Ta ladija je bila zasidrana pred Trstom leta 1812 in je bilo na njej posadke kakih 300 mož, dočim je Napoleonova vojska izvrševala svoje »vojne operacije« po Iliriji. Kar se zgodi, da v neki noči pretrese mesto silni grom, ki je prihajal od obali, in bliskoma se je razširila vest, da se je francoska ladija razpršila v zrak in potopila s posadko vred. Uzroka tej katastrofi še danes ne vedó pravega, vender je to gotovo, da je imel Napoleon, kar je naravno, povsodi veliko sovražnikov in da je sovražna roka uničila tudi njegovo ladijo »Danae«. Francoska vlada je skušala že večkrat, da bi dobila ostanke te ladije v last, ker je bilo na njej okoli 40 topov in rrenda tudi vojna blagajna. Vsi poskusi pa so bili doslej brezuspešni. Zdaj pa je francoska vlada iz nova sprožila to stvar in baje nakazala nagrade 15.000 frankov, ako dvignejo in izroče Franciji potopljene ostanke »Danae«. Potapljalci so zdaj na delu ter trebijo v globočini ležeče ostanke zanimive ladije in te dni pride iz Pulja najeti parnik, da jih dvignejo. Ali je razun topov zares še kaka druga vrednost na tej ladiji, še ni znano, gotovo pa je, da je delo zelo težavno, ker je že vsa potopljena ladija pokrita na debelo z blatom in preraščena z morskimi mahovi. Ali je pa francoskom zares toliko za ladijo ali hočejo obrniti nase pozornost tržaške javnosti, katera je zdaj, kakor se čisto vidi, precej naklonjena angležkim kramarjem?

(Pasteur in sveto pismo.) Slavnoznan francoski učenjak Pasteur je bil veren katoličan. Nekeč ga je nekdo vprašal: »Kako vam je mogoče složiti vspehe vašega znanstvenega raziskovanja z nauki in nazori sv. pisma?« Pasteur je odgovoril: »Berite najprej sveto pismo in vse razlage, potem vam odgovorim na vaše vprašanje. Za sedaj vam moram reči samo to: Vse moje študije in preiskave so me pripeljale tako daleč, da imam vero bretonskega kmeta, ne dvomim pa, da bi bil prišel do vere bretonske kmetice, ako bi bil naprej študiral in preiskoval.

(Rudeči svinčnik). V Španiji vlada časopisje sedaj rudeč svinčnik. Vsak list mora, predno se še natisne, priti pred vojaško cenzuro, ki določi, ali se sme list natisniti ali ne. Ako je kako mesto dvomljivega pomena, tedaj podčrta dotične stavke cenzor z rudečim svinčnikom in pošlje list uredništvu, kateremu ne preostaja drugzega, nego izpustiti one rudeče stavke, ali pa zameniti jih — po izreku »Correo Espanol«, glasila Karlstov — »z milejšimi in sladkejšimi izrazi«. Tako pride, da se listi zakasnijo in jih v inozemstvu jako pozno dobé. Seveda znajo listi včasih tako ravnati, da jim ne more vojaška cenzura do živega, n. pr. sledeče: »Sagastova vlada je jedna najpomenljivejših, kar jih je kdaj imela Španjska, skratka: vlada, kakoršne Španjska ni vredna«. Nam se tudi zdi, da Španjska ni zaslužila, da vodi njeno usodo framason.

Gospodarska organizacija.

Revizija se je vršila pri posojilnici in hranilnici v Poljanah nad Škofjo Loko dne 22. t. m.

Iz poročila glavnega nadzornika ravnatelja »Gospodarske zveze« gospoda Maksa Veršeca je razvidno, da je knjigo- in računovodstvo v lepem redu in da je splošno poslovanje zelo povoljno. Ta posojilnica vidno napreduje, ima primeroma veliko samih domačih hranilnih vlog.

Hranilnico in posojilnico v Cerknem na Goriškem nadzoroval je 23. in 24. t. m. Knjige in račune vodijo pravilno in je splošno poslovanje prav povoljno. Ta posojilnica ima zupanje celega okraja, kajti že po štiriletnem poslovanju ima nad 120.000 gld. hranilnih vlog in more še drugim zavodom dajati vloge; to je tembolj pomenljivo, ker je dozdej vsem goriškim posojilnicam denarja primanjkovalo.

Kmetijska zadruga v Cerknem na Goriškem se je ustanovila po marljivem načelniku hranilnice in posojilnice, gospodu Ravnika-ju, veleposestniku v Cerknem, oktobra prejšnjega leta. Do zdaj se peča z mlekarstvom, in sicer v taki meri, da je treba že za to stroko napeti vse moči. Iz cele občine se zbira mleko, iz katerega po modernih strojih napravljajo razne vrste sira in sirovo maslo. Navadni sir, podoben pol ementalcu, in pristen, dober ementalec, ravno tako je okusen sir, ki ima okus prav dobrega takozvanega »imperiala«. Ta se doma prodaje in tudi sir iz samega mleka: ementalec in pa surovo maslo se pa razpošiljata. Sploh se vse blago sproti odda. Vse kar se pridela, je prav okusno in snažno. Ta mlekarna je velika dobrota za okraj. Zadruga se pa tudi že peča s sadjerejo; njen načelnik gospod Vekoslav Ravnika poučuje naše ljudstvo i v tem oziru, kakor se ta gospod zanima sploh za vse stroke gospodarstva. V kratkem bode ta kmetijska zadruga raztegnila svoje delovanje na vse druge predmete gospodarstva. Zadruga je pristopila k naši »Gospodarski zvezi« v Ljubljani.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 26. julija. »Wiener Zeitg.« objavlja cesarsko lastnoročno pismo, s katerim se zaključuje zasedanje državnega zbora.

Dunaj, 26. julija. »Wiener Ztg.« je objavila najvišji odlok, s katerim je zasedanje drž. zbora zaključeno. Dejanjski to nima pomena, pač pa se more iz tega sklepati, da so pogajanja z Nemci končana in da se drž. zbor letos več ne snide. Vlada ima sedaj proste roke, prične se mirnejši odmor.

Gradeo, 26. julija. »Tagespost« poroča, da stopi zakon o uravnavi uradniških plač s 1. septembrom v veljavo. Dotična naredba bode objavljena na cesarjev rojstven dan.

Budimpešta, 26. julija. Vladni »Nemzet« piše: Vse kaže, da je letos nagodba in optima forma nemogoča. Zato se ne sme čuditi vnani svet, ako Ogri sami urejujejo svoje državno gospodarstvo. Ako bodo v Avstriji boljše razmere, bodo Ogri govorili zopet z Avstrijo. Ako avstrijska vlada hoče vladati brez parlamenta in ustave, je bolje, da to hitro stori, da more skupna država prej ko mogoče rešiti razna nujna vprašanja.

Pečuh, 26. julija. 350 premogarjev je ustavilo delo, ker se ni ugodilo njih zahtevi

glede skrajšanja delavne dobe in povišanja plače. Vodstvo je odslovilo vse stavkujoče delavce.

Bukarešt, 26. julija. Kralj in prestolonaslednik sta se včeraj podala v Petrograd preko Černovic, Levova, Krakova in Varšave.

Petrograd, 25. julija. Bolgarskemu knezu Ferdinandu je podelil car red sv. Andreja, kneginji Mariji Louizi pa red sv. Katarine.

Carigrad, 26. julija. Stirje bosniški in hercegovinski plemenitaši so dospeli sem, da patrijarhu razodenejo svoje želje.

Carigrad, 26. julija. Vlada je sklenila pogodbo glede dobave 108 Kruppovih topov, 220.000 malokaliberskih Mauserjevih repetirk in 200 milijonov patron.

Rim, 26. julija. Uradni list objavlja kraljev dekret, s katerim se razveljavlja naredba glede obsednega stanja v neapolski provinciji.

Vojska mej Spanijo in Ameriko.

Po dolgem odlašanju se je ameriški general Miles vendar odločil za odhod proti Portorico. Dne 22. t. m. je s 3415 možmi in petimi baterijami ostavil zaliv Guantanamo in 24. julija so ga že opazili pred predgorjem San Nicolas na severozahodnem delu otoka Haiti, ki leži mej otokoma Kuba in Portorico. Prejšnji dan so opazili na tem kraju štiri večje ameriške vojne ladje, ki so plule proti španjskemu otoku. Poleg armade, kar so jo imeli Amerikanci pri Santiago, odide na novo bojišče tudi prvi voj v Chikamangi, katerega prvi del, 5000 mož in 1000 konj, je po ameriških poročilih odplul tekom včerajšnjega dne. Načrt, po katerem nameravajo Amerikanci izvesti svojo akcijo na tem otoku, je dosedaj popolno nejasen. Zatrjuje se le, da se ameriške čete izkrcajo na štirih krajih in potem od vseh strani napadejo glavno mesto San Juan. To podjetje jim seveda ne bo provzročalo prevelikih preglavic, ker vsekako se sme soditi, da Španjci niso dovolj pripravljeni.

Madrid, 26. julija. Prekoatlantska parobrodna družba je prekinila priprave za prevoz

španjskih vjetnikov, ker je ameriška vlada provzročila neke težkoče.

Madrid, 25. julija. Kraljica se je dalj časa posvetovala z vojnim ministrom generalom Polavieja.

London, 26. julija. Reutherjev urad poroča iz Santiaga: Predsedniku Mac Kinleyu izroči deputacija Kubancev spomenico, v kateri se zahvaljujejo za osvobodjenje iz španjskega jarma in prosijo dovoljenja, da se smejo naseliti v Santiago ter tam poleg ameriške razviti svojo zastavo, ker so se tudi Kubanci borili z Amerikanci proti skupnemu sovražniku. Deputaciji je sicer znano, da se Kuba prej ali slej prikloni Zveznim državam, vendar bi sedaj Kubanci radi, da se proglasi Kuba v smislu sklepa kongresa v Washingtonu za samostojno republiko.

Newjork, 26. julija. „Herald“ poroča iz Washingtona: Vojna ladija „Monterey“ odpluje proti karolinskemu otoku Yab in razvije tam ameriško zastavo.

24. julija. Berta Pešec, gostilničarja hči, 1½ meseca, Križevniške ulice 3, črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
25	9 zvečer	736.7	20.5	brezv.	del. oblak.	
26	7. jutraj	737.5	17.7	brezv.	dež	0.6
	2. popol.	737.1	25.6	sl. jvzh.	pol. oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 20.2°, za 0.3° nad normalom.

Ugoden postranski zaslužek

za krščanske trgovce, učitelje in uradnike je zastopstvo „Unio catholica“.

Pojasnila daje pismeno in ustno ravnanje na Dunaju, I., Bäckerstrasse 14. 514 5-1

Na prodaj sta dva križeva pota

jeden 95 cm visok, velja gld. 65—
drugi 150 „ visok, velja „ 250—
pri Fr. Toman-u, podobarju in pozlatarju v v Ljubljani na Križevniškem trgu št. I. 446 6-5

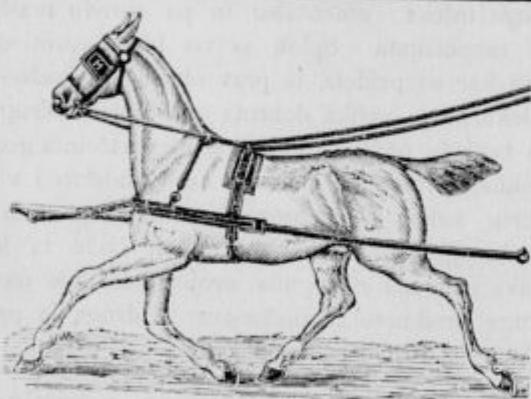
Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku. z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Uradne in trgovske KOVERTE

s firmo priporočila KAT. TISKARNA v Ljubljani.

Prva največja kranjska tvrdka.

Fran Primožič, jermenar in sedlar

Sv. Petra cesta 34 Ljubljana,

riporočila se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v vsakršno izdelovanje

jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje. Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, mline in zvonove. Poprave se dobro in po ceni izvršujejo. 471 50-6

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Dunajska borza.

Dne 26. julija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 60 „
Avstrijska zlata renta 4%	121 „ 65 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 40 „
Ogerska zlata renta 4%	120 „ 75 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 05 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	908 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	358 „ 25 „
London vista	119 „ 95 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 80 „
20 mark	11 „ 75 „
20 frankov (napoleonor)	9 „ 53 „
Italijanski bankovci	44 „ 17½ „
C. kr. cekini	5 „ 63 „

Dne 25. julija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161 „ 10 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 „ 25 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 50 „
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 „ 75 „
Dunavske vravnave srečke 5%	128 „ 75 „
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 „ 60 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ 50 „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „ 50 „
Prijoritne obveznice državne železnice	223 „ — „
„ južne železnice 3%	181 „ — „
„ južne železnice 5%	127 „ — „
„ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 „ 80 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	81 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	79 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	— „ — „
Ljubljanske srečke	23 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 „ 80 „
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gld. st. v.	3420 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	448 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76 „ 75 „
Splošna avstrijska stavbinska družba	110 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	163 „ 85 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	170 „ 50 „
Papirnih rubljev 100	127 „ — „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.

Kave ni treba doma žgati!

Pred kratkim ustanovljena

513 12-2

„Delniška družba za žganje kave na Reki“

preskrbela je svoje podjetje za žganje kave s posebnim patentovanim izvajanjem, katero opravičeno uživa „svetovno slavo“, kar je iz dveh nastopno navedenih vzrokov razvidno:

Prvič:

ostanejo kavi vsi neprecenljivi sestavni deli neskrčeni in

drugič:

pridobi kava po tem načinu žganja v velikanski meri na okusu,

katera svojstva jej tudi ostanejo, ako dalje časa leži.

Več izvestij najslovitejših kemikov potrjujejo zgoraj navedene trditve, o katerih istinitosti se lahko vsaka hišna gospodinja sama prepriča, ako kupi za poskušnjo.

Priporočamo troje finih, izbranih in priljubljenih vrst:

Portoriko karakter kilo gld. 2-20,
Java „ „ „ 1-80,
San Paolo „ „ „ 1-60.

Jeglič & Leskovic,
Jurčičev (Prešernov) trg št. 1.

Važno za vsako hišno gospodinjino!